

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrto leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravljenstvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Kmečke zbornice.

V mestih in trgih, sploh pri sedaj bogatejih, premožnejših ljudeh gini kakor kafra krščanstvo. Cerkev so po nedeljah in praznikih skoraj prazne. Gospodo vidiš tedaj le v kavarnah, sprehajališčih, krčmah, teatru. Moli tam skoro nihče več. Sploh djansko krščanstvo gini. Paganski duh spodrinjava vse, kar je krščansko. A ob enem gini tudi krščanska resnico in pravicoljubnost, stara poštenost, mož-beseda.

Zato pa si skušajo ljudje s posvetnimi postavami in napravami pomagati zoper vseobčno sebičnost in razne strasti. No in tukaj so zopet mestna gospoda in premožnejši del prebivalstva v državi mislili na-se. To vidimo pri volilnih redih. Povsod so sebi prisodili predpravice. Ljudem, ki ne plačujejo 10 fl. davka, še niti v mestih niso privoščili volilne pravice, kmetom pa število poslancev nalašč premajhno odmerili, da bi mestni liberalci vselej gospodarili na vekomaj!

Vrhu tega so si omislili posebnih trdnjav, kder posamezni jihovi stanovi branijo svoje koristi. Trgovci imajo n. pr. svoje trgovske-obrtniške zbornice, kder trgovci zvonec nosijo, obrtniki pa uže precej za dvermi stojijo; dalje imajo advokati svoje advokatske, notarji svoje notarske zbornice itd. le kmetje nimajo nič podobnega. Pa tudi ne dobijo nič, dokler in kder liberalci gospodujejo. To se naj dobro pomni!

Hvala Bogu, temu gospodstvu začeli so konec pripravljati v ministerstvu, v državnem zboru in tistih deželnih zborih, kder imajo konservativci in narodni poslanci večino. Tukaj so začeli od liberalnega gospodstva in neusmiljenega kapitala tlačeno ljudstvo braniti. Obrtniki so uže dobili takšno brambo. Dne 29. septembra t. l. obveljala je nova obrtniška postava. Obrtniki so nje uže veseli in se vrstijo po raznih zadrugah, podobnih nekdanjim

ceham: krojači vkup, čevljarji, mlinarji vkup, vsak v svojo zadrugo, da skrbijo za svoje vzajemne, stanovske koristi in potrebe.

Sedaj pridejo kmetje na vrsto, kar je veliko težavnejše. To pa zato, ker kmetov ni tako lahko uvrstiti v zadruge, kakor obrtnike. Če pa kmetje niso uredjeni, sploh organizirani, tedaj jim drugi postavni pomočki ne bodo veliko koristili. Tudi je se bati, da jim liberalci teh ne poberejo, če zopet na konja vpležejo. Kmetom bo toraj treba bržčas takšnih zbornic: kmetskih zbornic, kakoršnih imajo trgovci. V takšnih kmetskih zbornicah bile kmetje imeli govoriti in sklepati, to pa le o koristih in potrebah kmetskega stanu.

In res skoraj vsi, ki resnično želijo, kmetski stan rešiti pogina, s katerim mu nesrečni liberalizem preti, nasvetujejo takšne zbornice. Ni toraj dvomiti, da bode o njih kmalu več govora.

Ministerstvo nabira podatkov o zadolženji kmetskih posestev, v državnem zboru pride več kmeta zadevajočih vprašanj na vrsto, v gališkem deželnem zboru pa tudi v gornje-avstrijskem želijo svobodno trganje gruntov omejiti. V kranjskem deželnem zboru pa je poslanec Klun nasvetoval, naj se ženitovanje nemaničev na škodo srenjam zabranjuje, in po dr. Vošnjakovem nasvetu bode na kranjskem odbor večih poslancev moral preiskavati, kaj je krivo, da kmetstvo propada, in kako mu pomagati.

To zopet kaže, da se le konservativni in narodni poslanci za kmeta res brigajo, liberalci pa ga le begajo in lovijo, da jim služi v podlago do zopetnega gospodstva!

Varujte se toraj, kmetje, liberalnih lisjakov.

Nemško-prajzovski šulvereinarji v Konjicah.

Dne 23. septembra t. l. so konjiški nemščurji svoj šulverein skupaj zbornali. Pri tej

priliki so, kakor je sedaj že navada, znane zagrizene sovražnike Slovencev povabili, ki so se tukaj širokoustili. Saj je pa tudi treba, kajti naši nemčurji nimajo v svoji sredini niti ednega pravega govornika. To so najboljše na Silvestrov večer m. l. pokazali — nezmožnost, zagrizenost itd.

Slovenci bi radi tukaj na svoji domači zemlji mir imeli, toda nemčurji, ki večinoma od krvavih žuljev slovenskega kmeta živijo, nas vedno pikajo. Od župana do zadnjega občinskega beriča se vsi z nemčursko politiko pečajo. Ali je to prav? Nikakor ne. Župan bi moral med strankami posredovati ter za to skrbeti, da se stranki druga drugej približujete. A on ravna nasprotno.

Toda poslušajte kako so ovi den praznovali. Slovesne sv. meše niso slišali, akoravno bi jim bilo treba, da bi jih sv. Duh razsvetil. Zato so pa na vse zgodaj in sploh že celi teden poprej kmete lovili, ki bi jih poslušat prišli, ter so jim obetali jedi, pijače in smodke. Nekateri so razobesili zastave, katere so jim Celjani posodili. Ta den ste lahko videli zagrizene sovražnike slovenskega jezika in sploh Slovencev. Pokazali so očitno, da naš jezik ne ljubijo in da hočejo vse ponemčiti.

Med drugimi so razobesili znane nemške „frankfurtarce“ notar Kummer, doktor Lederer in trgovec Mišjak, sami ljudje, ki so se obogatili pri Slovencih in ki sedaj naš narod in naš jezik tlačiti hočejo. Ali ste menda slišali, da so rekli, da je treba se tudi slovenski učiti in da so tudi slovenske šole potrebne? — Nikakor ne. Šulvereinarjev geslo je: „zatajaj in izdaj svoj dom in svoj jezik ter pojdi za nami.“ Pa zakaj tako? Zato, da bi se privandranim Nemcem v našem prelepem rodovitnem kraju ne bilo treba slovenskega jezika učiti in slovenski uradovati, da bi Slovenci na svoji domači zemlji služb ne dobivali in tako Nemci nam gospodarili, mi pa jim hlapčevali. In čujte, kako so kmete lovili? Pred gostilnico so nemčurji stali, ki so mimo gredoče vstavljali ter jih v gostilnico vabili, kajti noter je več sodčekov piva in več sto smodk zastoj. Toda premeteni kmetje jim niso šli na limanice. Samo okoli 20 „lačenbergerjev“ so vjeli. Ko je pa prišlo, da morajo k društvu pristopiti ter goldinar plačati, jim je večina všla. Govorili so samo stare navadne reči, seveda tudi proti vladi, ki hoče vsaj nekoliko pravična biti, in proti Slovincem.

Z zadovoljnostjo moramo priobčiti, da se naši c. kr. uradniki, akoravno so udje „šulferajna“, tega zborovanja niso vdeležili in da so s tem pokazali, da takih demonstracij ne odobravajo. A nerazumljivo nam je, kako da je znanemu Gerčarju iz Šmarije dovoljeno, se vseh demonstracij vdeleževati ter ljudstvo na vrle

slovenske poslance hujskati. Rekel je, da so nam slovenski poslanci strašno velike davke naložili itd. (Nevednež! ravno v konjiškem, celjskem itd. okraji so gruntno dačo znižali. Ured.)

Vprašali bi ga, kdo je pa strašno velike dolgove državi napravil, katere moramo sedaj plačevati? Ali ne nemčurji in liberalci s svojim slabim gospodarstvom? — Kako zamore on kot c. kr. sodnijski uradnik proti narodu, med katerim in od katerega živi, očitno hujskati? Proti takemu uradniku ne more ljudstvo zupanje imeti, kajti on očitno kaže, da je sovražnik Slovencev in slovenskega jezika.

A ne samo to. Tudi Franc Bračić, p. d. Čebilek, kmet iz Šent Jerneja, prijatelj znane-ga Jurija Sajko-ta, p. d. Kešpreta iz Verholj, v katerem vreje popačena nemčurska kri, je se oglasil. In čujte, kako je v svoji budalosti naše vrle slovenske fante osramotiti hotel! Rekel je, da se brez nemškega jezika ne da več živeti. Ako slovenski fant vojak postane, mora nemški znati, kajti drugače bi ne razumel, kaj se pravi „eins, zwei“ in potem bi mu morali „slamo in seno“ na noge privezati itd. Tako zabiti pa naši slovenski fantje vendar le niso. (Regimente so sedaj večinoma doma nastavili in oficirjem je zaukazano naučiti se pri slovenskih regimentih slovenski. Ured.)

Slovenci so bili vsikdar prvi in najboljši vojaki, ki so stali, kakor skala za dom in za cesarja proti vsakemu sovražniku. Zato so pa bili pogostoma tudi od presvitlega cesarja posebno pohvaljeni in odlikovani. Akoravno niso nemški znali, so se poprej eksercirati naučili, kakor nemški „Seppelni“.

Ubogi Bračić! morda si bil Ti tako zabite glave in popačene nemčurske krvi, da nisi vedel razločevati, katera noga je „eins“ in katera „zwei“, kajti drugače bi ne bil mogel tako bedasto govoriti. Saj si bil tudi v višjih šolah, zakaj se pa nisi izšolal, če si prebrisana glava? Da bi pa brez nemškega jezika se ne dalo živeti, to ni res.

Mi poznamo slovenske kmete, ki akoravno nemški ne znajo, vendar izvrstno in bolje gospodarijo, kakor tisti, ki nemški znajo. „Študirani kmetje“ so navadno zapravljivi.

V ljudski šoli se pa otroci ne bodo nikdar nemški do dobra naučili, ako doma slovenski občujejo. Le tedaj, ako bodo z Nemci občevali ali višje šole obiskovali, se bodo, kakor Čebilek in menda še bolje, nemški naučili.

Da pa bodo naši „šulferajnarji“ nemško omiko ložje razširjali, so si izvolili Joh. Sutterja za načelnika. Boljšega bi si ne bili zamogli izbrati, kajti ta bo lahko v svoji šnop-sariji „brudarje“ nemški učil ter med njimi nemško omiko s šnopsom razširjal.

Slovenci smo uže veliko prestali in tudi nemški „šulverein“ nas ne more pohrustati.

Gospodarske stvari.

Sadjereja.

Meni se zdi naš kmetič, kakor sv. Peter, ki podkve na cesti ni pobral, ker se mu je pretežavno zdelo, a po posamezne črešnje je pa več ko 50krat na tla segel. Marsikteremu kmetu ali posestniku se tudi zdaj po sadne pečke in košice, ki mu jih lepa priložnost na milijone ponuja, ne zdi vredno poseči, ter jih iz sadja nabirati; rajši bo spomladi po hostah lazil in si z veliko težavo kopal starikastih, sločenih grbačastih debel, na katerih dostikrat komaj le dobro vajeno oko po 3—4 slabe, obžuljene koreninice zagleda. Tak krempelj se potem vsadi v ozko, globoko jamo, se z vso močjo zateptá, in — kmetič čaka mirno na rast in sad.

Taka drevesca se navadno že v prvem ali pa v drugem letu posušè, in kmet potem pravi: „Pri nas sadno drevje ne stori!“

Zategadelj vam ljubi kmetje v tej zadevi na srce polagam svet:

Kdor si je sadno pijačo pripravljaj, naj zbere iz stiskanega (sprešanega) ostanka pečke, katerih je na tisoče; če pa sami niste delali tokovca, pa pošljite k sosedu po nje. Pečke dajte potem v lonec, kterege s peskom napolnite, in shranite vse v hladni hram ali v suho klet tako, da miši peček ne snedó.

Ravno tako ravnajte, ako hočete breskve, češplje, orehe, itd. saditi.

Zaradi breskev še posebno opominjam, da, ako košico žlahtne breskve vsadite, dobite drevesce, kterege potem ni treba požlahniti.

Breskev iz košice žlahtne breskve vam zmiraj žlahtni sad prinese. Zapomnite to, in ako se vam primeri, da zveste za prav dobre in žlahtne breskve, kupite jih zavolj košice, nikoli ne bodo predrage. Le pazite, da potem košice lepo shranite v pesku, kakor sem že poprej omenil. Ako bi se vam prostor, kjer hranite pečke, zdel vendar presuh, ne bo od škode, če pesek v lonci včasí po zimi z vodo škropite.

Kostanj pa je najbolje, če se v ježici (bljakovni ali lupini) v suho klet spravi, in spomladi sadi. Nekateri priporočajo tudi, da se kostanj shrani čez zimo v tekoči vodi v kaki posodi, tako globoko, kjer voda ne zamrzne. Tedaj na delo: „Zrno do zrna pogača“, — „Kamen do kamna palača!“

Dr. Ipavic.

Hmelju cena stoji. Zatiško velja 170—195 fl. 50 kilo.

Sejmi 6. okt. sv. Lovrene v Slov. goricah, Kostrivnica gornja, Pišce, Žavec (hmelj), Schwanberg, 8. oktobra Dobrna, Gomilica, Obrajna, sv. Helena, Mozirje, 10. okt. Žavec (hmelj), 11. okt. Gnas, 13. okt. Žavec (hmelj).

Dopisi.

Iz Maribora. (Marsikaj.) Gimnazije ravnatelj g. Gutscher prestavljen je v Gradec. Z Bogom! Na njegovo mesto pride nek dr. Steinwendter. Zna li slovenski ali ne, to ni znano. — Naša posojilnica je do 30. septembra prejela 221.462 fl. 26 kr., izdala 185.500 fl. 69 kr., ves promet znaša 406.962 fl. 95 kr. — Judom so nova skladališča pri juž. železnici v Melji prav po volji, uže dva hrama sta polna ogerskega zrnja. — Nemški učitelji so se pri zadnjem shodu deloma nedostojno obnašali. Ko jim je možko pevsko društvo zapelo pesen: „Mein Oesterreich, mein Vaterland“, rekali so nekateri prusaki izmed njih: Was? Perreat sollen wir schreien. Sollen wir denn sonst nichts sein als Oesterreicher? Ko so zagledali priti slovenskega učitelja, djali so: da kommt schon wieder ein windisches Gesicht, den grüssen wir nicht. Slovenski učitelji so se lahko prepričali, da jih nemški ne marajo. Čemu se jim toraj dobrikati in peneze v Gradec pošiljati? — Pri zadnji tomboli na velikem trgu je železnišk delavec dobil 25 zlatov, konduktar 50 srebrnjakov. Skoraj vsi loterijski igralci so v Trst stavili 83 in dobili; toda zastavili so gotovo več, ker so dolgo na 83 čakali. — Pekerske nemčevalnice so uže Reiserjevi ljudje siti. Eden je rekel: otroka vzamem hitro iz te neumne šole, kder se deca ničesar prav ne nauči, ne nemški pa ne slovenski in druga še menje, ko se službe znebim! — V Karčovini je oča Dovnik zopet župan. — Čitalnica priredi g. dr. Dominkušu banke, ko prejme križec Franc-Jozefovega reda!

Iz Ptuja. (Zakaj ne smemo rok križem držati) pri bodočih volitvah za okrajni zastop? Hočemo kmalo z odgovorom postreči. Marsikdo si bode mislil, da je vse jedno, če je okrajni zastop v slovenskih ali nemškutarjskih rokah. To ni resnica. Če imajo tako imenovani liberalski nemškutarji večino v tem zastopu, potem oni gospodarijo le sebi ali mestu na korist, na kmečke občine ti ljudje popolnoma pozabijo in ako ima naša stranka večino, vendar tu in tam kmet kak groš prisluži, inace gre vse v možnjo meščana. Okrajni zastop pa odloči tudi večino v okrajnem šolskem svetu, ker pošlje tje več mož. To pa je v sedanjem času za nas velike važnosti, kajti dokler je ta v naših rokah, se nemško-prajzovski „šulferein“ ne more tako šopiriti mej nami, kakor bi se, ako bi nasprotniki bili tu v večini. Okrajnim zastopom so pa tudi vsled nove šolske postave (novele) od 2. maja t. l. podeljene velike pravice. Tu navedem kratko nekaj slučajev. § 7. navedene postave pravi: ali se ima šolska mladež razdeliti na razrede in oddelke, to se ravna po številu učencev in po številu učiteljev, ki jih ima katera šola ter se sme po okolnostih,

osobito po deželi ta razdelitev uravnati po načelih poldnevnega poučevanja. K temu § določuje ukaz ministerstva za uk in bogočastje od 8. junija t. l : šolske oblasti imajo pravico obstoječe šolske uravnave glede celodnevnega ali poldnevnega pouka le takrat spremeniti, če za to prosijo všolane občine ali krajni šolski sveti. Na podlagi takšnih prošenj more deželni šolski svet — zaslišavši krajni in okrajni šolski svet — dovoliti poldnevni pouk za stalno ali začasno in to posebno takrat, ko bi bilo glede velikega števila otrok potrebno šolske prostore razširiti, kar bi davkoplačilce hudo zadelo. In § 21. navedene postave veli: na ljudskih (narodnih) šolah naj se otrokom, ko izpolnijo 6. leto svojega šolanja, posebno na kmetih dade polajšanja v šolskem obiskovanju v tem, da se poučevanje skrči na zimo ali na pol dne ali na posamezne dneve v tednu. In ukaz ministrov od 8. junija k temu § pravi: ako ne prosijo vse všolane občine ampak le ena ali njih več za šolske olajšave, tako o tem razsoja okrajni šolski svet kakor tudi v prošnji posameznih starišev. S kratka: če je veliko otrok, bi bilo treba več učiteljev, vsled tega tudi več učilnic, učnih sob, nove klopi, ali zidati ali prostore v najem vzeti, učitelju skrbeti za stanovanje itd. zato je naj bolje, naj ceneje poldnevni pouk vpeljati, prositi pri okrajnem šolskem svetu in če ima ta razum in srce za kmeta, bo gotovo gorko podpiral krajni šolski svet, da se deželni šolski svet izreče z ozirom na revščine in nadloge ubornega kmeta za poldnevni pouk. Če pa, kakor omenjeno, posamezni starši prosijo za olajšave in posamezne občine (ne vse šolske občine), sme olajšavo dati okrajni šolski svet. Iz predstoječega tedaj se razvidi, kolike važnosti je okrajni šolski svet, kajti ta oblast vam kmetom lahko mnogo koristi pa tudi mnogo škoduje. Če bodo tedaj še dalje naši možje, kateri vsi so tudi kmečkih staršev, tedaj jim je kmetovo gorje predobro znano, v okrajnem šolskem svetu, obrnete se lahko na nje in gotovo vam pomagajo vsaki čas. V vaših rokah pa je bodočno sestavljenje okrajnega šolskega sveta in ako hočete da ostanejo naši možje še dalje v njem, volite vsi jedno glasno tiste može v okrajni zastop, katere vam bode priporočala narodna stranka.

II. Iz Šaleške doline. (Čitalnica — šiba šulvereinarjem). Zdaj pa si pogledimo malo dve nemčurski gnezdi podrobneje, namreč Šoštanj in Velenje. Jaz že nekaj let živim v tej prijazni, krasni dolini in sem že marsikaj doživel veselega in žalostnega, a tudi neumnega; a take neumnosti in prišmodije, kakor se je vršila v nedeljo 16. pr. m. v Šoštanju in Velenju, nisem še doživel, tudi na pustni dan ne. Šulvereinarji v Šoštanju so se pome-

nili z onimi v Velenju, kako bi dobro bilo, če bi enkrat napravili „eine Haupthetz“, kajti do pusta je še predolgo. Velenčanji so namreč priredili veselico v čast šulvereinarjem in se ve da povabili svoje ravno tako pametne Šoštanjce. Šoštanjski (razun treh, o katerih bode pozneje govor, so namreč res sami na duši in v žepu) oziroma „kasa“ tistih Judeževih grošov je namreč najela vse vozove, kolikor se jih je zamoglo dobiti v trgu in v okolici in potem zbobnali skup vse, kar rado pije in se vozi zastonj, da se tako svetu pokaže, kako strašno veliko udov šteje šulverein. No tacih udov ne zavidamo! Na teh najetih vozeh so se peljali se ve da na prvem mestu „gnadljiva frava“ načelnika tukajšnje „Ortsgruppe“, g. Wagnerja in kot njeni „pobočnik“ tisti siloviti in imenitni šribar, ali kakor ga nekateri nevedni stari kmetje še imenujejo, tist gospod „birt“, ki so bili časi za notarja, kedar ni bilo družega — potem dva čevljarja in zopet dva krojača, se ve da vsi v kočijah (če tudi časih še za „to pre sol“ in za ta „ljubi tobak“ novec manjka), nadalje občinski slugi Eder in Zobec, prvi v svoji polni uniformi, za tima dva fanta še in potem še visoka plemenitaška gospoda, na čelu njej g. pl. Schnitzer, kot župan Šoštanjskega trga (čudno za Slovence), potem g. Wagner sam in dva c. kr. uradnika gg. davkar Ziegler in kontrolor Simonič (časih tudi Simonitsch, kakor mu bolje kaže), ti štirje brez uniforme. — Ako si pogledamo vse te šulvereinerje zaporedoma, moramo priznati, da razun g. Simoniča ni nobeden zmožen, naši narodni reči dosta škodovati, a čudno smešno je sestavljeno to šulvereinstvo. G. pl. Schnitzer je grajščak in župan v trgu, človek čisto prost, brez posebnega talenta in druga če zelo miren in sem prepričan, da mu je cela ta komedija deveta briga, timveč je njemu le za kako „Hetz“. Jaz mu to odpuščam; ali kot plemenitaš in v omikanem Dunaji rojen, bi vendar smel toliko ponosa imeti, da bi se ne pečal in vozaril samo zaradi „Hetze“ s takimi ne plemenitimi pajdaši in naj bi raji skrbel s svojo merodajno besedo za mir mej obema strankama. A nij dosti, da nij njemu žal se vdeleževati takih shodov in se pajdašiti s tacimi ljudmi, še celo občinskega slugo Ederja, ki je ob enem policaj in kot tak silno potreben posebno ob nedeljah, da je doma in da pazi na mir in red po trgu, in kateri združuje v svoji osebi tudi častno službo vžigalca trških svetilnic, katere ono nedeljo se ve da niso bile prižgane in so morali drugi doma ostali sotržani, ki ga plačujejo, po temnih ulicah korakati in butati ob pijanih fantalinih, ki so v Wagnerjevi hiši oziroma štacuni špirita se napili — tedaj tudi to drugače tako nedolžno a vendar potrebno osebo, policaja edi-

Politični ogled.

nega in vžigalca svetilnic je seboj komandiral g. pl. Schnitzer, kar pač vse slabo kaže, kako župani, o čemur bomo še govorili z g. pl. Schnitzerjem in g. c. kr. okraj. glavarjem.

(Dalje prihod.)

Iz Ptuja. (Volitve za okrajni zastop) so razpisane. Volilci velikega posestva volijo 19. novembra, mesto in trg Gora 21., kmetске občine 24. novembra t. l. Obrok za reklamacije začel se je 1. t. m. in poteče s 14. t. m. Tedaj na delo narodnjaki in pozor! Občine dobile so tudi že nalog, da volijo volilne može. Treba je gledati, da se volijo pametni, neodvisni, zanesljivi možje. Kdor ne vé, zakaj gre, kdor ni zanesljiv, kdor je meščanom dolžan, ali tako rad okoli jih lazi, naj se ne voli. S takimi ljudmi proč!

Iz Mozirja. (Za zastavo „Savinjskega Sokola“) so dalje darovali: Vis. čč. gg. Lovro Potočnik, dekan, 5 fl.; D. Matek, novomešnik, 1 fl.; Zd. Mikuš, novomešnik, 1 fl. 50 kr.; V. Čepin, kaplan, 1 fl.; vsi iz Gornjega grada; A. Fišer, kaplan, Laški trg, 2 fl.; M. Sternad, župnik, Ljubno, 3 fl.; Ignac Orožen, kanonik, 10 fl.; Iv. Modic, župnik, Prihova, 5 fl.; Gr. Presečnik, kaplan, Maribor, 5 fl.; Fr. Globočnik, župnik v št. Jurji p. T. 2 fl.; J. Klančnik, kaplan v št. Jurji p. T. 2 fl.; I. B. 25 fl.; A. Urek, župnik, Polzel, 2 fl.; I. Jurčič, kaplan, Žavec, 3 fl.; I. Ž. v št. P., 2 fl. — Gospe: Ana Vovšek, Braslovče, 1 fl.; Beti Hilich, Braslovče, 2 fl.; — Gospodičine: Vilma pl. Levinsky, 1 fl.; Fani Mikuš, 1 fl.; Antonija Špende, 1 fl.; Fani Žehelj, 1 fl.; vse iz Gornjega grada; Marija Rojnik, Braslovče, 3 fl. — Čč. gg.: R. Wolf, 2 fl.; Dr. J. Detiček, 5 fl.; Fr. Lončar, 1 fl. 50 kr.; Bohinec, 1 fl.; Morocutti, 2 fl.; Jarc, 2 fl.; I. Hren, 1 fl.; Hočevnar, 1 fl.; I. Kranje, 1 fl.; I. Žehelj, 1 fl.; vsi iz Gornjega grada; dr. I. Hrašovec, Ljubljana, 1 fl.; Fr. Fasching, Maribor, 5 fl.; V. Potočin, Zidan most, 10 fl.; dr. A. Mravljak, Ljutomer, 5 fl.; dr. I. Jurtela, Ptuj, 5 fl.; Ant. Šlamberger, Ljutomer, 5 fl.; I. Janežič, Griže, 2 fl.; I. Fischer, Ljutomer, 2 fl.; I. Prislán, 1 fl.; Fr. Brišnik, 2 fl.; Seb. Bohinec, 2 fl.; Jos. Pauer, 5 fl.; Ant. Plaskan, 5 fl.; Anton Resner, 2 fl.; A. Vovšek, 2 fl.; Iv. Prislán, 1 fl.; Fr. Prislán, 1 fl.; Fr. Šporn, 1 fl.; vsi iz Braslovče; Iv. Hausenbichler, 10 fl.; E. Širca, 2 fl.; I. Širca, 3 fl.; I. Janič, 3 fl.; vsi iz Žavca; I. Žigan, Polzel, 2 fl.; M. Pahle, Letuš, 1 fl.; Iv. Rajšp, 2 fl.; M. Kohne, 1 fl.; I. Milavec, 2 fl.; E. Vošnjak, 2 fl.; G. Kohne, 1 fl.; M. Puncer, 1 fl.; I. Brinovec, 1 fl.; vsi iz Mozirja; Fr. Hrašovec, Špital, Koroška, 2 fl.; I. Gradišnik, Vransko, 1 fl. — Vsem čč. darovateljem izreka presrečno zahvalo

odbor „Savinj. Sokola“.

Avstrijske dežele. Fzm. Kuhn v Gradcu je obhajal 50letnico svojega vojaškega službovanja; cesar so mu pisмено čestitali. Srbski kralj Milan se je poslovil od cesarjeve rodbine in odpotoval v Beligrad. — Liberalcem se čedalje huje godi, čeravno razsajajo, kakor da bi bili znoreli: pri volitvi velikega posestva so v sp. Avstriji komaj zmagali, v Moravskem za deželni zbor samo do polovice, a za državni zbor popolnem propali. — Koroški deželni zbor je sklenil vodo v Celovskem jezeru niže spustiti. Novo železnico merijo od južne železnice v Železno Kaplo in Jezero. — Poslanec Šuklje nasvetuje v kranjskem deželnem zboru vinorejsko ali kmetijsko šolo za Dolenjsko. — Hrvatski poslanci mudijo se v Budimpeštu in tirjajo, naj se magjarski grbi in vladni komisar odpravijo, deželni zbor skliče, novi ban in minister postavi; minister Bedeković je namreč prosil in dobil odpust. Ker so Magjari malo mirnejši postali, mogoče je, da se ogerski minister Tisza in hrvatski poslanci pogodijo, kar je iz več uzrokov želeti. — Grof Szapari je umrl, to je tisti general, ki je v Bosni nesrečo imel in se pred Turki moral od Tuzle do Doboja pomikati nazaj. Železnica od Zenice do Sarajeva je dodelana. Vojakov gre 5000 iz Bosne in Hercegovine domov na odpust. Dobrovniki trgovci prosijo dovoljenja staviti železnico od Sarajeva v Mostar in Dobrovniki.

Vnanje države. Nemški cesar je španškemu kralju podelil lastništvo ulanskega regimenta, ki je nameščen sedaj v Strassburgu, pred zadnjo vojsko še francoskem mestu. To je Francoze silno razdražilo. Ko se je toraj španški kralj vračal domov čez Pariz, so mu tukaj na kolodvoru napravili parižčanje strašansko mačkinjo muziko; kričali: proč z ulanom, ubijte prusaka itd. Kralja so žandarji komaj ubranili. Republike predsednik je potem kralja za odpuščenje prosil; vendar zviti Bismark je Francoze in Špance precej razdražil, kar je hotel doseči. — Ruski car mudi se v Kodanji, v Bulgarsko pošilja se mnogo streliva. Z Angleži so se Rusi baje pogodili tako, da odstopi sedanji bolgarski knez ter da pride na njegovo mesto knez Peter Črnidžordžević in združi Rumelijo in Bulgarijo; Angležem pa ostane Egipt in dosedanji upliv v azijskih deželah turških. — Zaradi Tonkinga še porazumljenje med Francozi in Kitajci ni dognano. — Afganistanski emir, od Angležev pred leti vpostavljen, dobil je hudo revolucijo; Ghilzi vstajniki so njegovo vojsko pretepli. — Srbski minister Piročanec je odstopil. Na njegovo mesto je pozvan Kristič. — Chilenci v Ameriki nadaljujejo vojsko zoper Peruvijance. Vojska traja uže 3 leta.

Za poduk in kratek čas.

Celje.

(Zgodovinska črtica.)

(Dalje.)

II. Ko so došli Slovenci, takrat še pagani, v te kraje, prenehalo je krščanstvo tod. Celjsko mesto je sicer že prej, v dobi preseljevanja narodov, bilo od raznih, tu mimo se valečih narodov zelo razrušeno, tako da ga v srednjem veku nahajamo bolje podobnega razvalini, nego mestnemu človeškemu bivališču. Vendar se je pa v dobi Karola Velikega in prej že cel spodnji Štajer imenoval po celjskem mestu, vsaj pisatelj Paulus Diaconus piše, da sta si bila dva furlanska vojevoda podvrgla slovansko deželo „Zellia“ (Celjsko), kar ne more drugega pomeniti, kakor Celjsko okolico, Savinjsko dolino ali sploh slovenski Štajer.

Skoro 200 let so ostali Slovenci še v svojih sedanjih sedežih pagani, kajti krščanski škofje, navadno ne zmožni slovenskega jezika, so imeli svoje sedeže v oddaljenem Ogleji in Solnogradu, od koder niso mogli tako lahko za razširjevanje sv. vere med Slovenci delovati. Vendar je (po nezanesljivi pripovedki) že prvi solnograški škof sv. Rupert (umrl l. 718) sam došel l. 698 iz Solnograda v Celje, kjer je na čast sv. Maksimilijanu ustanovil cerkev; vendar se pa od te prvotne cerkve ne nahaja nikakoršnih ostankov več, kajti sedanja je postavljena na razvalinah rimskega poslopja, kar dokazuje že to, da so n. pr. še l. 1846 tu izkopali nekatere rimske kamene.

Do večjega pomena je došlo Celje še le z jako imenitnimi celjskimi grofi, o katerih moramo nekoliko povedati, predno se dalje o drugih dogodkih razgovarjamo.

V 12. stoletji so še živeli v Savinjski dolini mogočni gospodje Saneški, tako imenovani po svojem rodovinskem gradu Sanek, ki se še dan danes kot razvalina eno uro od Braslovč vidi. Imenovali so se ti svobodni gospodje tudi Lengenberški plemenitniki, ker so imeli tudi Lengenbergo ali Lemberg pri Dobrni.

Celjski grad (stari) in celjsko mesto sta bila pa prvotno v rokah Heinburških grofov, ki so tudi silno bogati in mogočni bili. Svobodni gospod Ulrik Saneški pa se poroči z edino hčerjo grofa Heinburškega Katarino, l. 1322, in je tako podedoval po poslednji velika posestva, ki so jih ti imeli ob Savinji, Savi in v Salski dolini.

Vendar se je Ulrikov sin, Friderik Saneški še z orožjem v roci za razna posestva bojevati moral (v letih 1332, 1335, 1341) z drugimi sorodniki Heinburških grofov, ki so tudi po njihovem premoženju hrepneli.

Po srečno prestalih bojih si je silno obogatel Friderik Saneški stalno v Celji izbral svoj sedež in takratni nemški cesar Ljudovik Bavarski podelil mu je grofovski stan (l. 1341); tako so se prejšnji svobodni gospodje Saneški zdaj Celjski grofi zvali. Za svoj grb so si izvolili grb svojih prednikov, Heinburških grofov, namreč 3 zlate zvezde v zelenem polju.

Moč in veljava Celjskih grofov je hitro rastla. Oni so znali modro uporabiti vse razmere in okoliščine v svojo korist in imeli tudi srečo pri svojih podjetjih.

Cesar Karol IV. potrdil jim je njihovo, od svojega prednika jim podeljeno grofovsko plemstvo in določil meje njihovim posestvom, ki so bila največja na spodnjem Štajeru.

Veljava Celjskih grofov je po svetu kmalu tako zaslovela, da so najmogočnejše osebe knježjega rodu v tisti dobi rade delale ž njimi rodbinske zveze.

Tako se je bil že sin Saneškega Ulrika I. Viljelm I., poročil z Ano, hčerjo poljskega kralja Kasimira. Celjski grof Herman II., ki se je v turški vojski l. 1396 (nesrečna bitka pri Nikopolji) silno odlikoval in s svojo drzovito hrabrostjo rešil turške sužnosti celó takratnega nemškega cesarja Žigo (Sigismunda), dal je svojo hčer Barbaro, jako prepirljivo žensko, ravno omenjenemu cesarju v zakon (l. 1408). Starejša sestra pa je imela goriškega grofa Henrika IV., druga bogatega ogerskega Ladislava Gara Oče Herman II. sam, ki je bil s takratnimi vojevodi avstrijskimi v jako prijateljski zvezi (Albreht III. in Leopold III. sta ga l. 1372 v Celji obiskala), je bil sam kraljevske krvi, kajti mati njegova je bila bosniškega kralja hči, a svojo nečakinjo je dal Herman II. poljskemu kralju Vladislavu v soprugo.

V rodu so bili Celjski grofi tudi z Ortenburškimi grofi na Koroškem. Ko so ti zamrli (1420), podedovali so Celjski tudi njih obširna posestva po Koroškem in Kranjskem. Postali so na ta način silno bogati in imeli so nad 70 graščin, mest in trgov po Štajerskem, Koroškem, Kranjskem, Ogerskem, Hrvatskem, na doljem in gorenjem Avstrijskem. Naslov so si dali po svojih glavnih graščinah, namreč: „Grofje Celjski, Ortenburški in Zagorski“. (Zagorski, t. j. Zagorje na Hrvatskem).

(Dalje prihodnjič.)

Smešnica 40. Celjski nemčurji lažejo, ka slovenski kmet neče slovenskega uradovanja, ker tukaj ne ume slovenskih besed, le nemške so mu baje umljive. Nedavno pa je trd Nemeec gornjega Štajera stal pred sodnijo v Prebere se mu nemška zatožba. Vprašajo, če je razumel. Nemeec odgovori: „na i hon niks ver stonden“ t. j. nisem razumel. Tako tedaj. sedaj uže Nemci ne umejo nemški pač pa slovenski kmet. Pojte se solit nemčurski čuki.

Razne stvari.

(Svitli cesar) so za novo šolo pri sv. Miklavži nad Laškim darovali 250 fl.

(Ponižno zahvalo) izrekujejo pogorelci iz Obreža Njih Ekscelenci milostljivemu knezuškofu za blagodušno darovanih 20 fl., koje so jim po č. g. dekanu brežiškem sporočiti blagovolili.

(Javna zahvala.) Častiti gospod kaplan Gregor Presečnik pri sv. Magdalenii v Mariboru blagovilil je obresti od posojila za nakup „Narodnega doma v Ptuji“ Narodnej čitalnici podariti. Za to izrekajo mu podpisani v imenu čitalničnega odbora iskreno zahvalo. V Ptuji, 29. den sept. 1883. Dr. Gregorič, predsednik; Dr. Fr. Jurtela, t. č. blagajnik; Ivan Urbanec, tajnik.

(Volitev veteranskega načelnika v Konjicah) se zarad neke nepravilnosti ni potrdila. Sedaj bo morala zopet nova volitev biti. Da bi pa stari načelnik in njega namestnik svojo nemčursko zagrizenost in jezo še huje očitno pokazavala, sta dne 23. sept. t. l. brez vedenja in brez dovoljenja udov razobesila revolucijonarno „frankfurtarco“ z napisom „Veteranenverein“. Kaj je to, če se cesarska zastava s tako nadomestuje? —

(Volitve v Črešnjevcah) pri Slov. Bistrici so le do polovice izpale narodno, ker je izvoljenih 6 narodnjakov in 6 nemškutarjev, med temi znani Sorschaggg.

(Liberalni „pauernverein“) hoče v nedeljo v g. Wiesthalerjevej krčmi pri sv. Kungoti rogoviliti, kamor pride iz Spielfelda. Bi kazalo, da toti Nemci pri svojih ostanejo, Slovence pa pri miru pustijo. Mi uže sami vemo, kde nas čevelj tišči.

(Hrvatje) od regimenta nadvojvode Leopolda so nedavno mimo Zidanega mosta peljajoč iz vagona slovansko-hrvatsko trobojnico natknili. Celjski nemčurji so vsled tega skoro znoreli.

(V Vozenici) je pri Korpovih blizu Drave (Pahernik) začelo goret, mahrenberški gasilci so srečno obranili hišo in lesovino.

(Kavalerijska kosarna) v Slov. Bistrici se ne bode stavila. Ministerstvo se ne strinja z dotično prošnjo.

(Na Hrvatskem) zaradi zaostale dače strašno rubijo, enemu so zavoljo dolžnih 15 kr. prodali imetje 101 fl. cenjeno, drugemu zavoljo neplačanih 5 gld. 44 oralov veliko posestvo zdražbali.

(Nemškutarji) sovražijo „Slov. Gospodarja“ in so ga sedaj spravili pred porotno sodnijo v Celji. V soboto je obravnava zoper našega odgovornega urednika. Toži „Verbajnski“ Lešnik, pisac pri notarji Rudelnu v Mahrenbergu. Prihodnjič več.

(V okrajni zastop) pri sv. Lenartu v Slov. goricah vršijo se sedaj nove volitve.

(Potres) iznemiruje zopet Hrvatsko, posebno Zagreb.

(Pri gornji sv. Kungoti) mariborskega okraja se je protest bil vložil zoper občinsko volitev pa je bil brezuspešen.

(V bogoslovje vnovič sprejeti) so gospodje Bolkovič Ant. od sv. Jurja na Ščavnici, Čížek Jož. iz Pilštajna, Heric Mart. iz Lotmerka, Horvat Mih. od sv. Urbana, Košenina Peter iz Medvodja na Kranjskem, Mesiček Jož. iz Sevnice, Mihalkovič Jož. iz Ormoža, Pečnik Jož. iz Koprivnice, Polanec Štef. iz Laporja, Simonič Franc od sv. Urbana, Spende Jan. iz Gornjega grada, Stazinski Mikl iz Metlike na Kranjskem, Šelih Jur iz Špitaliča, Tikvič Jan. od sv. Lovrenca v Slov. goricah, Tomažič Mark. iz Lotmerka, Vidmajer Franc iz Sevnice. Vseh bogoslovcev je 47.

(Spremembe v Lav. škofiji) Č. g. Rakoše postal je župnik v Bučah, č. g. Val. Krajnc gre kot kaplan v Šetale, č. g. J. Wolf pa v Luče.

Loterijne številke:

V Trstu 29. septembra 1883:	87, 42, 83, 60, 9
V Linci	15, 71, 19, 22, 59
Budapešt	88, 3, 19, 43, 25

Prihodnje srečkanje: 13. oktobra 1883.

Oznanilo.

Od 10. do 13. oktobra vrši se na sadje in vinorejskej šoli v Mariboru poduk za goste. Razlagalo bode se o sadje in grozdje-znanstvu.

Udeležitev je vsakemu izobrazencu dovoljena. Oglašja se pri ravnateljstvu, ki tudi več pové.

Ravnateljstvo.

Nadučiteljska služba

razpisana do 15. oktobra t. l. pri sv. Juriji na Remšniku. — Prošnje se naj vložijo pri kr. šol svetu.

Krajni polski svet.

Priporočba.

Prav močne, nove polovnjake, ki držijo 300 litrov, z železnimi obroči obdane. prodaja po najnižji ceni

Felix Schmidl,
sodar v Mariboru
v koroški ulici.

Podučiteljska služba

na dvorazrednici na Gori pri Ptuj, III. plačilnega razreda in prostoj izboj je izpraznena.

Prosilci nemškega in slovenskega podučevanja zmožni, naj svoje prošnje do 1. novembra t. l. pri krajnem šolskem svetu na Ptujski gori vložijo.

Okrajni šolski svet v Ptuj,

dne 20. septembra 1883.

Predsednik:

Premenstein.

2-3

Kmetijsko posestvo

na **Vinskem vrhu**
okraja Ormoškega

meri 30 oralov z lepim zidanim poslopjem se daje na 6 let v najem.

Posestvo leži v prijetnem kraju zraven velike ceste. — Po razmerah se najemniku tudi potrebna živina prepusti.

Pogoji se izvejo pri lastniku

Andr. Jež-i,

na Vinskem vrhu (Fridau).

Novo podjetje se priporoča.

Uljudno podpisani dajem slavnemu občinstvu na znanje, da sem v Mariboru, v sv. Magdalenskem predmestju, v hiši svoje matere priredil bogato odbrano zalogo:

steklenega, porcelanega blaga
in beloprstene ali kamene posode.

S tem opozorujem slavno občinstvo prav uljudno na ovo posodo ter jo priporočam gospodom gostilničarjem, kavarnarjem in gospodinjam. Cena bo prav nizka, roba dobra in postrežba točna.

Tudi se tam dobiva okvirjev pozlačenih za podobe in sprejemajo vsa naročila za vrezavanje šip na okna itd. in vestno izvršujejo.

Z najuljudnejšim spoštovanjem

Maks Macher.

3-5

Majhno prešo

za prešanje grozdja in eno za prešanje drožij, ima na prodaj po nizkej ceni v **Mariboru**, Magdalenskem predmestju šte. 11. v Pobrežkejši ulici „Peer“.

V zalogi

Janeza Leona v Mariboru

izide 15. oktobra t. l.

Južnoštajerski koledar

za na steno

v nemški in slovenski izdaji

za l. 1884,

zapopadajoč zraven popolnega koledara vse mrakove solnca in meseca, kmetovske pregovore o vremenu in letini, vse letne in živinske sejme, dozdevno vreme, državne prepovedane čase, lestvice za pristojbine kolkov ali štempeljnov itd.

Praktično urejeni koledar ima to prednost, da je natisnen na velikejši četverki in ga je možno povsod na steno obesiti.

Velja samo 25 kr.

Prodajalcem se dovoli primeren nadavek.

Posetvo na prodaj.

V Letuši blizo Mozirja v Savinjskejši dolini je posestvo na prodaj. Hiša je zidana in s pohištvom oskrbljena, zraven je hlev, 2 kravi, in okolo poslopij lepo arondirano zemljišče, 14 oralov, namreč vinograd, sadovnjak, travnik, njiva, gozd.

Vinograd se prodá z letošnjim branjem vred, to pa iz proste roke in takoj, ker je posestnik umrl. Zemljišče je zelo prikladno za hmeljarstvo. Cena 4000 fl.

Več pové: **Katarina Mally**, v Agonitz, pošta Leonstein v gornji Avstriji. (Agonitz, Post Leonstein in Oberösterreich.)

1-3